

Estland

Johan Passchier & Dick vd Niet

Tijdens de zomervakantie van vorig jaar in Zweden, las ik een artikel over de ongerepte natuur van deze voor mij onbekende Baltische staat. Op de grens van oost en west vind je hier een grote soortenrijkdom aan vogels, zoogdieren en planten. In de bibliotheek en op internet heb ik later nog wat informatie gevonden en toen er ook nog iemand met me mee wilde (Dick vd Niet), besloten we dit voorjaar daar eens een kijkje te nemen. Met de KLM gevlogen naar Tallinn en daar een auto gehuurd voor een zeer redelijke prijs. We reden direct naar het eiland Saaremaa, waar deze tijd van het jaar vooral veel vogels te zien zijn en waar volgens de Zweedse informatie ook de grootste wolvendichtheid van Europa moet zijn. Van dit laatste is echter verder niets terug te lezen en ik weet nog steeds niet of dit klopt. Er leven wel Wolven op Saaremaa en ze zijn daar beschermd. We zagen wel sporen, zelfs vlak bij het hotel, uitwerpselen en ook krabsporen om het territorium af te bakenen, me ooit geleerd te herkennen door de pastoor van Bialowieza.. Op het eiland is volop accommodatie te vinden maar zo vroeg in het jaar, waren er alleen in en rond de hoofdstad Kuresaare hotels en een enkel hostel geopend. Overal lees je “tere tulemast”, wat WELKOM betekent, maar echt welkom ben je hier eind april nog niet. Niet alleen is de helft van alle accommodaties nog dicht, ook voor een kopje koffie sta je steeds voor een gesloten deur. Wil je een fiets huren, dan moet je ook in juni zijn; blijkbaar heeft de fietsenmaker alle fietsen op een groot tijdslot staan.

Groepje Kraanvogels

De eerste dag reden we naar het zuidelijke Sorve peninsula. Het landschap hier doet sterk denken aan het Zweedse Oland. Met Mos bedekte vlakten, begroeid met Jeneverbes en naaldbos. Bij de

vuurtoren op de uiterste zuidpunt, hebben we een korte wandeling gemaakt met de verrekijker in de aanslag. Op zee waren veel eenden te zien, waaronder Grote Zee-eend, Bergeend, Kuif en Toppereenden, Zaagbek, Eidereenden en vooral grote aantallen IJseenden. De oude vuurtoren is een goede vogelkijkplek. Een jonge Zeearend vloog vanuit zee over ons hoofd en ook konden we heel goed de Reuzensterns bekijken, die in groepjes van twee langs kwamen vliegen en naar voedsel doken in ondiepe poeltjes.

Voor de kust lagen kleine eilandjes waar enorme aantallen vogels al aan het nestelen waren, helaas te ver weg om te zien welke soorten. Tapuiten waren in oude boeien en onklaargemaakte bommen hun nest aan het maken en Geelgorzen lieten zich op de jeneverbesstruiken zien. Vlak bij ons hotel was een oud eikenbos, waar we op zoek gingen naar Spechten. Alle Europese Spechten, behalve de Syrische komen hier voor maar we hebben er niet veel gezien of gehoord. Een groep Pestvogels, die zich goed lieten bekijken, maakte echter veel goed. De volgende dag naar het noorden gereden om te lopen in de uitgestrekte bossen en op de stranden van Vilsandi nationaalpark. Een kompas is hier wel op z'n plaats, want de bewegwijzering is zeer beperkt.

Groepje Kraanvogels

Onderweg groepjes Kraanvogels op de weilanden, oude houten molens, een mooie Vos in volle wintervacht, twee Edelherten en enkele bijzondere vogels. Zo zagen we een Schreeuwarend boven een akker en in de bossen kwamen we enkele Notenkrakers tegen.

Sijsjes met hun vreemde geluiden in de toppen van de naaldbomen, een Sperwer en ook de Bonte en Grauwe vliegenvanger lieten zich zien bij een vennetje in het bos, waar we ook nog twee Bosruiters ontdekten. Ook hier weinig Spechten, slechts de Grote Bonte Specht liet zich zien en horen. Het bos groeit hier tot vlak aan het strand en

zo heb je veel biotopen op loopafstand van elkaar. De stranden aan de noordkant zijn bedekt met kalksteen, waarin soms prachtige fossielen zijn te vinden(bij Tagamoise en Panga). Op het water veel Zwanen, Zaagbekken, Eidereenden en ook hier is de IJseend overal te zien. Een elandgewei lag vers afgeworpen aan de rand van het bos, een mooier souvenir is nauwelijks denkbaar. De mooiste ontmoeting, was er een met een net uit de winterslaap ontwaakte Adder.

Adder

Het arme dier probeerde bij 6 graden Celsius zich op te warmen aan het asfalt. Wij vonden dit niet zo'n goed idee en hebben, na het nemen van wat foto's, het arme dier, blazend en sissend, weer terug de weg af gejaagd met een tak. Die avond tijdens een autorit nog een vrouwelijke Eland gespot bij een riviertje.

Op maandag via de Kaali meteoorkrater richting het moerasgebied van lake Koigi gereden. Het was lastig om de goede weg te vinden en we kwamen slechts in de buurt via een onverhard weggetje. Bij het dichtslaan van de autodeur vloog er al een prachtig Korhoenmannetje op. Overvliegende deuren (Zeearenden) verdreven enigszins de kou, maar we zochten toch snel de auto weer op om richting het vaste land te gaan.

Bij de brug naar het eiland Muhu nog een stop gemaakt bij een vogelkijkplek, waar een prachtige volwassen Zeearend z'n rondjes maakte. Wat lager bij de grond vlogen een Blauwe en Bruine Kiekendief en op de grond zagen we Grutto's, wulpen en een Ooievaar.

De Zwarte Ooievaars waar het eiland beroemd om is, waren helaas nog niet terug uit Afrika en ik kon ze geen ongelijk geven. Ook de vele orchideeën zaten nog lekker onder de grond. Het weer was helder maar koud, elke nacht een graadje vorst en overdag zo'n 6 tot 8 graden.

Dat het nog erger kan, vertelde de juffrouw van het VVV, vorig jaar lag er in de laatste week van april nog volop sneeuw en waren de meren nog bedekt met een dikke laag ijs. Heel verstandig van de Visarend dus, dat hij er dus nog niet was, maar wel jammer. Ook hebben we slechts een paar Buizerds gezien: de grote invasie moest nog beginnen.

We waren onderweg naar Haapsalu en wilden onderweg een stop maken bij de Matsalu baai, het bekendste vogelgebied van Estland met goede voorzieningen zoals uitkijktorens. De veerpont vertrok nu echter vier keer voor we eindelijk mee zouden kunnen (reserveren!), zodat we hier helaas niet aan toe kwamen.

Gelukkig was er rond Haapsalu zelf ook genoeg te zien.

Honderden Knobbel, Kleine en Wilde Zwanen dobberden voor de kust rond, vergezeld door Aalscholvers, Wilde, Slob en IJseenden. In een boom vlak voor ons hotel zat een Taigaboomkruiper. Deze is bijna niet van onze Boomkruiper te onderscheiden (iets lichter) maar die van ons komt hier niet voor.

De volgende dag moest reismaat Dick weer terug naar huis en ben ik doorgereden naar Lahemaa nationaalpark, slechts 50 km ten oosten van Tallin. Je moet hier eerst een bezoek brengen aan het parkinformatiecentrum in Palme, waar je goede kaarten en informatie kunt krijgen over het park en tips over wat je wilt zien. Een wandeling met de boswachter is ook mogelijk in het seizoen, maar dit moet je wel vooraf bespreken.

De informatie is in diverse talen beschikbaar, er was zelfs een folder in het Nederlands. Gelukkig maar, want van het Ests begrijp je helemaal niets. Het is een aan het Fins verwante taal met heeel veel klinkers.

De mensen hebben ook het Scandinavische rustige karakter en spreken vooral niet teveel. Als je een woordenboek in kijkt, begrijp je al snel waarom. "Paritahnkvaksik", is bijvoorbeeld gewoon een

rupe. Gelukkig komt de Steppenvorkstaartplevier hier niet voor, maar ik ben wel benieuwd naar zijn Estse naam.

Ik vond een prachtige accommodatie in een “manorhouse” in Sagadi, een klein plaatsje, centraal gelegen in het park en omringd door een schitterende tuin, bos en weilanden. Op mijn eerste korte wandeling door de naaste omgeving, hoorde ik in de tuin en omringend bos maar liefst drie Draaihalzen, zag ontelbare Puttertjes, Goudhaantje, Vinken, Middelste Bonte Specht, nestelende Kramsvogels, Zanglijsters, Bonte Vliegenvangers, Geelgorzen en hoorde ook nog vogels zingen die ik niet thuis kon brengen.

Op de weilanden Kraanvogels, Grauwe, Kol, Riet en Brandganzen en ook een bezet ooievaarsnest. In de avonden en vroege ochtend hoorde je herhaaldelijk een “boe, boe” roepende Uil, die ik helaas niet heb kunnen vinden met de kijker.

In het park zijn diverse wandelroutes, die hier wel goed bewegwijzerd zijn en je vind zelfs informatieborden over wat je onderweg kunt zien in diverse talen.

Lahemaa heeft een afwisselend landschap van oud en jong, naald en gemengd bos, droge stuwwallen, natte moerassen, kleinschalige landbouwgrond, een prachtige kust met uitgestrekte rietvelden en overall enorme zwerfkeien van soms meer dan twintig meter in omtrek. Iedere wandelroute voert door een ander landschap en je ziet dus ook steeds andere vogels.

Bij Altja langs een rivieroever zag ik o.a. beverburchten, Brilduiker, grote Zaagbek, Groenpootruiter en een prachtige Oeraluil.

Oeraluil

Tijdens een wandeling bij Oanda door droge en natte naald en gemengde bossen liet de Drieteenspecht zich zien en horen, naast Bonte Vliegenvangers, Sijsjes, Vinken en andere kleine bosvogeltjes. De orkaan van afgelopen winter heeft

ook hier flink huis gehouden maar de vele omgewaaide bomen maken het alleen maar interessanter.

Op een lange wandeling over het Kasmu schiereiland langs kust, rietvelden en door bos zag ik veel Goudvinken, Oeverloper, Baardmannetjes (meest noordelijke verspreiding) Rietgors, Grote Bonte Specht en een Schreeuwarend.

Bij de moerassen in het zuiden, die aan de voet van hoge stuwwallen liggen lieten Kraanvogels, raven, Zwartkop en Kruisbekken zich zien en de Noordse Nachtegaal zong zijn lied in het lage struikgewas. Ik moet eerlijk toe geven dat ook hier weer diverse zangertjes niet door mij konden worden herkend.

De grote zoogdieren lieten zich ook hier niet zien (behalve Reeën) maar er waren talloze wroetsporen van Zwijnen en hoefafdrukken en vraatsporen van Eland en zelfs de Bruine beer laat zijn sporen zien op bomen en door uitwerpselen.

Estland is zeker een bezoek waard; er is veel ongerepte natuur, het is betaalbaar, de taal is onverstaanbaar maar met een beetje Duits of Engels kom je ver en het is nog niet ontdekt door grote stromen toeristen.

Waar ik me wel aan ergerde, was het vele zwerfvuil langs de wegen, de kust en in het bos. Men is hier nog gewend verpakkingsmateriaal uit het raam van je auto te gooien of gewoon achter te laten, nadat je hebt zitten vissen of hebt gepicknickt. Zonde !

Voor wie ook eens een kijkje wil nemen, zijn hier enkele goede websites:

www.saaremaa.ee,

www.vilsandi.ee, www.matsalu.ee,

www.lahemaa.ee, www.ecotourism.ee.